

ХРОНІКА КУЛЬТУРНОГО ЖИТТЯ УКРАЇНИ

(оглядова довідка за матеріалами преси,
Інтернету та неопублікованими документами
за листопад 2015 року)

28 листопада на державному рівні відзначено *День пам'яті жертв голодоморів*. У столиці, у Національному музеї «Меморіал жертв Голодомору», відбулася офіційна церемонія, в якій взяли участь представники влади, дипломатичного корпусу, глави релігійних організацій, громадські активісти, свідки Голодомору-геноциду 1932–1933 років. Також у Національному музеї «Меморіал жертв Голодомору» спільно з дитячою фольклорною школою «Орелі» Національного центру народної культури «Музей Івана Гончара» за підтримки Українського інституту національної пам'яті та Громадського комітету з вшанування пам'яті жертв Голодомору презентовано дитячу виставу про Голодомор «Хлібчик для ангела», влаштовано покази фільмів А. Охримович «Голодомор: голоси свідків», «Голодомор. Забутий геноцид» режисера з Франції Бенедикт Бане та літературно-музичне дійство «Голодомор. Украдене щастя» за участі актриси А. Гринчук, розгорнуто виставку «Люди правди», проведено презентації науково-енциклопедичного проекту д. і. н. В. Марочка та видання «Голодомор 1932–1933 років як геноцид українства» історика, професора В. Сергійчука, а також лекцію д.і.н., проф. В. Борисенко «Старі і нові міфи навколо Голодомору» тощо. Також у музеях Києва було організовано: у Національному музеї історії України – виставку живопису заслуженого художника України В. Франчука «Живі, бо пам'ятаємо», а в Національному літературі України – літературно-мистецьку акцію «Запали свічку пам'яті». На сцені Київського муніципального академічного театру опери та балету для дітей солісти, хор та симфонічний оркестр виконали «Реквієм» В. А. Моцарта. А у Національній філармонії України сумній даті було присвячено вечір «Хорал безсмертя» у рамках X Міжнародного фестивалю мис-

тецтв «Діалоги культур» з циклу «Елітні вечори камерної музики Євгенії Басалаєвої». У програмі концерту прозвучали «Тиха молитва» – твори українських композиторів М. Лисенка, В. Сечкіна, В. Назарова та інших, а також «Слов'янський концерт» для фортепіано з оркестром Б. Лятошинського. У фойє філармонії експонувалася виставка робіт українських художників В. Франчука, А. Кулагіна, О. Білозора, В. Давиденко, І. Третяк «Присвята Україні».

Різноманітні заходи до сумної дати організовано в областях України: у Львові – вечір скорботи, на якому було представлено проект-інсталяцію «Не вродило?!» львівської художниці О. Кравченко, резонансну виставу «Зерносховище», поставлену режисером А. Приходьком за п'єсою Н. Ворожбит та міні-виставку про Голодомор 1932–1933 років; у Кіровограді – експозицію «Голодні світанки»; у Запоріжжі – виставку «Спротив геноциду. 1932–1933 рр.»; у Чернігові – круглий стіл «Люди правди. Супротив тоталітаризму і геноциду» та концерт-реквієм академічного камерного хору ім. Д. Бортнянського; у Вінниці – вечір-реквієм «Хто знав, хто вів смертям і втратам лік»; у Черкасах – мітинг-реквієм, урочисту ходу та виставку «Жнива скорботи»; у с. Лисиче Острозького району Рівненської області – відкриття пам'ятника жертвам репресій та голодоморів 1920–1950-х років за ініціативи і за безпосередньої участі художниці та скульптора С. Лелях. Також Українським інститутом національної пам'яті передано всім обласним державним адміністраціям України для експонування матеріали виставки «Спротив геноциду».

До Дня гідності та свободи й 2-ї річниці початку Революції Гідності у Києві було приурочено: прем'єру новаторської постановки театру «Образ» «РЕУКРНАЦІЯ: Перезавантаження нації» (режисер-постановник – О. Міхневич) – в «Українському домі»; показ фільму «Зима у вогні» – у кінотеатрі «Україна»; музичний марафон і фотовиставку «Україна – це кожний» – на Майдані Незалежності; виставки: «Страйк-плакат – творчість протесту» – на Хрещатику, «Майдан: від незалежності до свободи» – в Музеї історії м. Києва, «Революція Гідності» – в приміщенні бібліотеки імені Ошера Шварцмана Шевченківського району м. Києва тощо. Також в обласних центрах відбулися: у Києві та у Львові – українська прем'єра документального фільму Н. Бабінцевої «Музей „Революція”»; у Сумах – обласна культурно-мистецька патріотична акція; у Чернігові – зустріч з делегацією одеських митців у рамках реалізації проекту «Одеса їде в гості»; у Полтаві – відкриття документальної виставки «Полтавські акценти українських революцій». На честь загиблих під час подій на Майдані відкрито: пам'ятник та меморіальну дошку

С. Нігояну – у с. Березнуватівка Солонянського району Дніпропетровської області, меморіальні дошки М. Шимку – у Вінниці, І. Пантелєєву – у Краматорську Донецької області.

З нагоди **400-ліття Київських духовних шкіл** 9 листопада в Трапезній палаті храму преподобних Антонія і Феодосія Свято-Успенської Києво-Печерської лаври відбулися урочисті за участі послів різних держав в Україні, представників Помісних православних церков.

До **150-річчя від дня народження митрополита Української греко-католицької церкви Андрея Шептицького** Міністерство культури України та Українська греко-католицька церква організували 1 листопада в Національній опері України урочисту академію, в якій взяли участь Прем'єр-міністр України А. Яценюк, Віце-прем'єр-міністр – Міністр культури України В. Кириленко, представники церков та релігійних організацій, урядовці, військові та діячі культури. Під час заходу прозвучали ораторія М. Волинського «Я тебе кличу» та лібрето А. Волинської за текстами митрополита Андрея Шептицького та С. Фредро-Шептицької. Також у рамках ювілейних заходів 30 листопада у приміщенні Національного університету «Києво-Могилянська академія» розпочала свою роботу дводенна Міжнародна наукова конференція «Митрополит Андрей Шептицький та єврейські громади в часи Другої світової війни. Друга світова війна та долі мирного населення у Східній Європі», організована Центром європейських гуманітарних досліджень та Асоціацією єврейських організацій та общин України, за підтримки Міністерства культури України, Посольства Республіки Польща в Україні та Центру досліджень історії та культури східноєвропейського єврейства.

1000-літтю пам'яті великого київського князя Володимира Святославича та святих Бориса і Гліба (1015–2015 рр.) було присвячено VIII Міжнародну науково-практичну конференцію «Софійські читання» у Національному заповіднику «Софія Київська». Робота конференції проходила у трьох секціях: «Пам'яткоохоронна та реставраційна діяльність. Проблеми культурної політики», «Історія культури, мистецтвознавство. Історія архітектури» та «Історіографія, джерелознавство, археологія, музеєзнавство», під час яких прозвучало понад 50 доповідей.

Наукові співробітники заповідників, музеїв, викладачі, студенти, краєзнавці з Києва, Черкас, Збаража Тернопільської області, Переяслава-Хмельницького, Корсуня-Шевченківського, Кам'янки та Чигирини Черкаської області, Дніпропетровська, Берестечка Волинської області, Запоріжжя та Ополе (Польща) 12 та 13 листопада стали учасниками V Науково-практичної

конференції «Чигиринщина: історія і сьогодення» в Національному історико-культурному заповіднику «Чигирин».

Під гаслом «Перемогли гітлера – здолаємо й путлера!» у Центральному будинку офіцерів Збройних сил України відбувся концерт-нагородження переможців творчого конкурсу «Креативна Україна», започаткований з нагоди 70-річчя завершення Другої світової війни та Дня перемоги над нацизмом у Європі. Конкурс організовано редакцією журналу «Камуфляж», Національною Асамблеєю Громадянського сектору України та Всеукраїнською громадською платформою «Україна це Я», за підтримки Міністерства культури України та Міністерства оборони України. У творчому змаганні взяли участь понад 300 творчих проектів з 7 країн світу. Переможці визначались в шести номінаціях – поетичний твір, гумористичне оповідання, музичний твір (пісня, балада, романс), карикатура, фотографія та відеоролик.

Продовжувалося проведення заходів *на підтримку бійців АТО та жителів прифронтових територій*. 20–22 листопада у рамках культурно-мистецького проекту «Національні творчі колективи та театри України – бійцям АТО», ініційованого Міністерством культури України, Національний академічний оркестр народних інструментів України відвідав з концертною програмою Донецьку та Луганську області. Колектив виступив із концертами у таких містах: Сєверодонецьк, Кремінна, Попасна, Новопсков (Луганська область) та Новоградівка, Селидове, Гірник, Красноармійськ і Димитров (Донецька область). Для бійців АТО і жителів сходу країни артисти підготували програму з творів українських композиторів.

Більше 2300 бійців АТО та членів їх сімей з усієї України відвідали шоу «Ангели цирку». З благодійною ініціативою виступив засновник цирку «Кобзов» М. Кобзов. Подивитися благодійну виставу приїхали бійці «Правого сектору», батальйонів «Айдар», «Гарпун», «Батьківщина», «Азов», «Донбас» та «Січ», підрозділу МВС України «Золоті ворота», морські піхотинці, солдати Національної гвардії. Окрім цього, цирк показав ще одну благодійну виставу для дітей-сиріт, дітей з обмеженими можливостями, дітей з багатодітних сімей, а також дітей переселенців із зони АТО.

Колектив Київського муніципального театру ляльок показав вистави «Наталка Полтавка» та «Лисичка-сестричка» жителям Сєверодонецька, Попасної, Новоайдара, Старобільська, Новопскова Луганської області. Цей проект столичні актори назвали «Від серця до серця».

Концерт популярної української співачки Тіни Кароль «Я все ще кохаю» з аншлагом пройшов у Льодовому палаці міста Сєверодонецька Луганської області.

З Прикарпаття до Попасної Луганської області вирушили перші 300 книжок для військовослужбовців. Літературу придбали відвідувачі другої виставки-презентації сучасної друкованої продукції «Сторінками української книги», що відбулася в Івано-Франківську.

Безкоштовні кіносеанси для військових запровадив івано-франківський кінотеатр «Космос».

На честь загиблих в АТО відкрито: стелу Пам'яті захисників кордону, які віддали свої життя під час захисту східних рубежів країни, – на території розташування Сумського прикордонного загону; меморіальні дошки: Ю. Цісарука – у Рівному; Д. Жембровському – у Вінниці; О. Єжову – в Запоріжжі; Р. Набегову – в Херсоні; О. Дубу – в Несватківську Олександрійського району Кіровоградської області; А. Зозулі та В. Шукліну – у Звенигородці Черкаської області.

З нагоди *Всеукраїнського дня працівників культури та майстрів народного мистецтва* Указом Президента України ряд працівників галузі відзначено державними нагородами: орденом князя Ярослава Мудрого V ступеня – провідного майстра сцени Національного академічного українського драматичного театру ім. М. Заньковецької (Львів) Богдана Козака; орденом «За заслуги» II ступеня – артиста-соліста-інструменталіста Квартету імені Миколи Лисенка Національного будинку органної та камерної музики України А. Баженова, соліста опери – провідного майстра сцени Національної опери України І. Пономаренка; орденом «За заслуги» III ступеня – директора дочірнього підприємства «Театр „Молодий балет Києва”» Д. Кайгородова, заступника директора Львівського історичного музею Т. Рудька, художнього керівника Тернопільського академічного обласного театру актора і ляльки І. Шелепа; орденом княгині Ольги I ступеня – сценариста, режисера, члена Національної спілки театральних діячів України Г. Чорнобродську-Гальперіну (Одеса); орденом княгині Ольги II ступеня – генерального директора Національного музею народного мистецтва Гуцульщини та Покуття імені Й. Кобринського, що в Івано-Франківській області, Я. Ткачук; орденом княгині Ольги III ступеня – головного режисера дочірнього підприємства «Театр „Молодий балет Києва”» Г. Кайгородову; орденом Данила Галицького – начальника управління Міністерства культури України П. Кініченка; медаллю «За працю і звитягу» – художника-гримера Одеського академічного українського музично-драматичного театру імені В. С. Василька – Т. Пантюшину. Присвоїти почесні звання: «Народний артист України» – концертмейстерові оркестру (симфонічного) Національної філармонії України В. Бо-

рисову; солістові-інструменталісту Одеської обласної філармонії О. Ботвінову; художньому керівникові та диригенту Народної академічної хорової капели імені Павла Чубинського та Бориспільського народного муніципального камерного хору управління Бориспільської міської ради О. Зюзькіну, артистові драми – провідному майстрові сцени Національного академічного драматичного театру імені Івана Франка П. Панчуку; керівникові, художньому головному диригенту Заслуженого академічного симфонічного оркестру Національної радіокомпанії України – В. Шейку; «Народний художник України» – художникові, професору кафедри Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка О. Левадному, художникові-скульптору Ю. Макушину (Миколаїв); художнику Ф. Франчуку (Київ). Також ряду працівників присвоєно звання «Заслужений артист України», «Заслужений діяч мистецтв України», «Заслужений майстер народної творчості України», «Заслужений працівник культури України», «Заслужений художник України».

Українському письменнику, драматургу та кіносценаристу, секретарю Правління Національної спілки кінематографістів України Б. Жолдаку присуджено Премію імені Богдана Хмельницького за краще висвітлення військової тематики у творах літератури та мистецтва.

9 листопада святкувався *День української писемності та мови*. У Києві, в Національному музеї літератури України, відбулися свято та нагородження переможців Всеукраїнського літературно-мистецького конкурсу «Я гордий тим, що українець зроду». Понад 20 каліграфів взяли участь у виставці «Українські літери». Її відкрито 9 листопада у галереї «Білий простір» Києво-Могилянської академії. Низку заходів підготували бібліотеки України: Національна парламентська бібліотека України – книжкову виставку, присвячену українському мовознавцю, філософу, фольклористу, етнографу та педагогу Олександрю Потебні, день відкритих дверей (надання безкоштовних послуг для користувачів бібліотеки); Національна бібліотека України для дітей – поетичний струмочок «Самостійна, незалежна і багата, і безмежна мова українська», патріотичний квест «Україна різноманітна»; Національна історична бібліотека України – книжкові виставки «Мова – це глибина тисячоліть» тощо. У містах України пройшли: у Полтаві – урочиста церемонія відкриття XVI Міжнародного конкурсу з української мови ім. П. Яцика, у Львові – показ фільму «Олекса Довбуш» (1959) з оригінальним озвученням українською мовою; в Житомирі – нагородження переможців щорічного обласно-

го конкурсу «Краща книга року»; творча зустріч учасників конкурсу «Казка мого життя» – в Бережанах Тернопільської області тощо.

МУЗИКА

Фестивалі

З 20 по 22 листопада у Києві тривав Міжнародний фестиваль Art Meetings, мета якого – побудова культурного діалогу в країнах Центрально-Східної Європи. В Україні фестиваль проводився вже вп'яте. Звої зусилля в його проведенні об'єднали польські організатори культурних подій з вітчизняними. Традиційно українські акції фестивалю відбуваються у двох містах – Києві та Львові. Їхня програма не залежить одна від одної. Цього разу київська частина фестивалю, локацією якого була стрічкоткацька фабрика на Подолі, представляла собою два дні експериментальної музики від українських, польських, словацьких та німецьких музикантів та дискусій від європейських менеджерів культури.

IV Фестиваль нової музики під орудою агентства «Ухо» за участі новоствореного О. Андрусик і Є. Шимальським «Ухо-ансамблю» проходив з 4 по 28 листопада у Києві, у Дніпропетровську, Одесі, Харкові та Львові.

5 листопада у Львові розпочався IV Міжнародний фестиваль «Відкриваємо Падеревського», який знайомить з творчістю одного з найвидатніших піаністів та композиторів кінця XIX ст. та початку XX ст. – Ігнація Яна Падеревського. Учасники фестивалю – зірки класичної музики, фольк-мистецтва та джазу світового рівня.

11 листопада у Чернівцях концертом Академічного симфонічного оркестру обласної філармонії стартував Всеукраїнський фестиваль класичної музики «Буковинський листопад», який тривав до 20 листопада. У програмі фестивалю: «Вечір дуєтів» (солісти: В. Кошуба, орган та К. Баженова, фортепіано, концерти камерного ансамблю «Артехатта» (Київ) за участі камерного хору «Чернівці», квартету духових інструментів «Галярда» з Вінниці, органної музики (солістка – О. Чернікова з Києва), фортепіанної музики (солістка – А. Кащенко, Київ), академічного камерного оркестру «Саргіссіо» з Чернівців.

VI Всеукраїнський (відкритий) фестиваль інструментальної музики «Сонячні Кларнети» відбувся 17–19 листопада у Житомирі. Серед заходів фестивалю – виступи кларнетистів і саксофоністів з України та з-за кордону, відкриття пам'ятного знака саксофону та парад-дефіле військового оркестру Житомирського військового інституту імені С. П. Корольова; круглий стіл учасників фестивалю та засобів масової інформації.

З нагоди 64-ї річниці від дня народження українського співака, народного артиста України, лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка Н. Яремчука 29 листопада в Чернівецькій обласній філармонії відбувся Міський фестиваль української сучасної естрадної пісні імені Назарія Яремчука. У фестивалі взяли участь артисти обласної філармонії І. Раца, М. Курилюк, заслужені артисти України В. Данилюк та І. Дерда, Народна аматорська чоловіча хорова капела «Дзвін», Квартет «Classik» Чернівецького національного університету та інші. Прозвучали твори відомих українських композиторів, пісні з репертуару Н. Яремчука.

Концерти, творчі вечори

У Національній філармонії України відбулися: концерт до 330-річчя від дня народження видатного німецького композитора, органіста і скрипаля Й. С. Баха (виповнилося у березні цього року), учасники – соліст філармонії Ю. Шутко та український композитор Ю. Кот; урочисте відкриття 46-го концертного сезону Київської дитячої філармонії; авторський концерт, присвячений 85-річчям від днів народжень українських композиторів Ж. і Л. Колодубів за участі камерного ансамблю «Київські солісти»; концерт камерного оркестру New Era Orchestra.

70-й річниці закінчення Другої світової війни присвячувалися 2 концерти класичної музики: у Національній філармонії України – за участі Національного симфонічного оркестру, Національної капели «Думка», М. Шенхайта (диригент), Д. Вільке (орган), У. Зельбік (сопрано) та А. Шайбнера (баритон), а також в Національному будинку органної та камерної музики – за участі Національної капели «Думка» та органіста Д. Вільке. Заходи відбувалися за підтримки Посольства Федеративної Республіки Німеччина в Україні.

З нагоди 60-річчя від дня народження українського композитора і педагога, голови правління Національної спілки композиторів України, професора Національної музичної академії ім. П. І. Чайковського І. Щербакова проведено: симфонічний концерт – 9 листопада у Львівській філармонії, авторський вечір – 26 листопада у Київській дитячій академії мистецтв.

15 листопада у Національній опері України відбувся концерт з нагоди 45-річчя від дня народження концертмейстера К. Фесенко. У концерті взяли участь вокалісти й солісти Національної опери України: М. Стеф'юк, Т. Анісімова, А. Швачка, М. Дідик, О. Востряков, О. Гурець, О. Дяченко, І. Пономаренко, Л. Гревцова, П. Приймак, Т. Калінкіна, А. Позняк, І. Петрова, В. Базир.

22 листопада український співак О. Скрипка організував у готелі «Inter Continental Kyiv» благодійний захід «Великі дитячі вечорниці», що став продовженням «Благодійних французьких вечорниць». Цю акцію О. Скрипка започаткував навесні, і вона відбулася з величезним успіхом. На «Великих дитячих вечорницях» юні талановиті піаністи зіграли концерт, де виконували популярні пісні гурту «ВВ» та О. Скрипки, а сам музикант подарував публіці свої композиції у супроводі камерного оркестру. Захід був благодійним. На кошти, отримані від продажу квитків, буде придбано медичне обладнання для Центру дитячої кардіології та кардіохірургії.

7 листопада у столичному Домі освіти та культури «Майстер Клас» зі спеціальною програмою виступив український піаніст П. Гінтов.

«Пісня – Україна» – під такою назвою 13 листопада в Києві, у Національному палаці мистецтв «Україна», за участі цілого сузір'я зірок естради відбувся творчий вечір українського композитора, ректора Київського інституту музики ім. Р. Глієра О. Злотника.

20-річчю творчої діяльності Київського академічного ансамблю української музики «Дніпро» було присвячено концерт 29 листопада у великому залі Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського.

З нагоди відзначення 60-річчя від дня народження композитора І. Білозіра 11 листопада у Львові, 13 листопада у Тернополі, 16 листопада у Червонограді Львівської області, а 20 листопада в Івано-Франківську було представлено музичний проект «Пшеничне перевесло». Виступали народний артист України М. Шуневич, заслужений артист України О. Кульчицький, Л. Раврух, ВІА «Ватра», ансамбль «19-й клас», Естрадно-симфонічний оркестр Львівської обласної філармонії.

Концерт народної артистки України Н. Матвієнко відбувся 11 листопада в Запоріжжі. У репертуарі співачки переважали українські народні пісні. Були також і твори сучасних українських композиторів – Є. Станковича, Л. Дичко, О. Киви, І. Поклада, І. Кириліної, В. Шумейка, М. Скорика, О. Білаша.

7 листопада в Одеській філармонії відбувся концерт «Музика любові» піаніста О. Ботвінова.

23–24 листопада на базі Львівської обласної філармонії відбувся організований Міністерством культури України міжнародний культурно-мистецький проект середніх спеціалізованих мистецьких шкіл та музичних академій. Мистецьку акцію ініційовано Львівською середньою спеціалізованою музичною школою-інтернатом імені С. Крушельницької з метою підтримки талановитої молоді, презентації здобутків національної виконавської

школи та налагодження міжнародних творчих зв'язків. У міжнародному культурно-мистецькому проекті взяли участь 22 молоді талановиті виконавці – учні та студенти мистецьких навчальних закладів з України (Києва, Львова, Одеси, Харкова), а також Республіки Молдова, Республіки Польща та Словацької Республіки. Всі вони є лауреатами міжнародних та національних конкурсів. 23 листопада учасники акції представили у Львівській обласній філармонії концертну програму за участі Академічного симфонічного оркестру філармонії, в якій прозвучали твори класиків світового академічного мистецтва, а також представників національних композиторських шкіл. На концерт запросили бійців АТО з членами родини, учнів та студентів музичних шкіл Львівщини, обласних та державних культурно-мистецьких закладів. У рамках проекту проведено майстер-класи професора Львівської національної музичної академії імені М. В. Лисенка, українського піаніста, музикознавця Й. Ерміня та викладача Республіканського ліцею музики імені Чіпріана Порумбеску (Республіка Молдова) І. Негуре.

Вечір кримськотатарської традиційної музики – концерт, лекція та майстер-клас провели 14 листопада у Львові. Участь взяли композитор Дж. Кариков та співачка А. Касара. Організатори – ДП «Кримський дім» (Київ), громадська ініціатива «Крим SOS» та кримськотатарський культурний центр «Кримський дім у Львові», МО «Дзига».

Гастролі

14 листопада в рамках туру Україною до Львова з концертом завітав гурт «Воплі Відоплясова». Загалом на гастрольній мапі колективу – одинадцять міст: Херсон, Кіровоград, Черкаси, Чернігів, Житомир, Рівне, Луцьк, Львів, Ужгород, Чернівці та Івано-Франківськ.

На другу половину листопада припала найактивніша частина всеукраїнського туру гурту ManSound, який таким чином відзначив своє 20-річчя. За 2 тижні вокальний гурт відспівав 15 концертів – у Черкасах, Житомирі, Сумах, Чернігові, Кривому Розі, Запоріжжі, Миколаєві, Херсоні, Одесі, Львові, Ужгороді, Тернополі, Івано-Франківську, Чернівцях та Рівному.

Сучасний етногурт «Даха Браха» в рамках всеукраїнського туру презентував українським слухачам свою нову програму «Дорога». Колектив виступив у Львові, Харкові, Дніпропетровську та Одесі.

У тур Україною вирушив і один з провідних українських рок-гуртів Mad Heads, який відвідає 22 міста. Музиканти презентують на концертах свій новий альбом «8».

24 листопада зі Львова розпочав свої гастролі український співак А. Мірзоян, який завершив роботу над своїм третім альбомом «Паперовий сніг».

9–10 листопада у Львові проходила Міжнародна науково-практична конференція «Кобзарство ХХ століття: його творці та хранителі». У заході узяли участь майже 300 дослідників кобзарства. Особливим гостем зібрання став М. Лисенко, праправнук Т. Шевченка. Він представив книжку «Коріння мого роду» про генеалогію родини Кобзаря, над якою працював протягом 30 років.

Всеукраїнський науково-методичний семінар «Збереження та розвиток народно-сценічного танцю регіонів України» та майстер-клас «Теорія та методика викладання дисциплін народної хореографії» відбулися на базі Дитячої хореографічної школи та Хореографічної студії з підготовки акторських кадрів при Національному заслуженому академічному ансамблі танцю України імені Павла Вірського.

ХОРЕОГРАФІЧНЕ МИСТЕЦТВО

29 листопада у приміщенні Коледжу хореографічного мистецтва «Київська муніципальна академія танцю імені Сержа Лифаря» відбулися гала-концерт за участі студентів та нагородження переможців III Всеукраїнського конкурсу хореографічного мистецтва «Фуєте – 2015». У конкурсі взяли участь близько 300 юних танцівників з Києва, Харкова, Хмельницького, Скадовська Херсонської області та інших міст. Вони змагалися у чотирьох вікових категоріях та кількох номінаціях: класична, сучасна, народна, бальна, естрадна, спортивна та змішана хореографія.

ТЕАТР

Фестивалі і конкурси

З 22 по 28 листопада на різних театральних майданчиках Києва відбувалися події IV Фестивалю молоді української режисури ім. Леся Курбаса. Ініціатором його створення є провідний театрознавець, доктор мистецтвознавства, професор Г. Веселовська, а загалом організацією займається ГО «Театральна платформа», головною місією якої є впровадження у театральну практику новітніх ідей і методів. Цьогоріч захід отримав важливу фінансову підтримку від Департаменту культури Київської міськдержадміністрації, а також Чеського центру в Києві, Польського інституту в Києві, Гете-інституту, Британської Ради в Україні та «EUNIC–Україна». Традиційно у

фестивальній афіші було 12 вистав від молодих режисерів Києва, Львова, Дніпропетровська, Харкова та Одеси. До них додалися цікаві дискусії, зустрічі, знайомства з арт-кураторами з України, Польщі, Чехії та Німеччини.

Фестиваль сучасної драматургії «Тиждень актуальної п'єси» тривав з 14 по 23 листопада в Києві. Його організатори провели конкурс п'єс для дітей і підлітків, за результатами якого одну дитячу п'єсу буде поставлено на театральній сцені. Відбулися презентація текстів українських та закордонних драматургів та безкоштовні майстер-класи для театральних діячів. У рамках фестивалю також показано виставу «Номера» за п'єсою О. Сенцова. Постановка стане частиною програми «На війні не втрачають друзів, або Російський десант». Під час показу вистави збирали кошти на підтримку О. Сенцова.

За сприяння циганського академічного музично-драматичного театру «Романс» 27 та 28 листопада в Києві відбувся традиційний Міжнародний фестиваль ромської культури «Амала – 2015». Циганський театр «Романс» презентував глядачам свій новий творчий доробок – фольклорну музичну комедію «Одружуйся, та лише по любові» за мотивами п'єси І. Хрустальова «Чотири женихи». Відвідувачі ознайомилися з творчістю ромської поетеси Рані Романі, популярних виконавців, представників відомих ромських династій та молодих талантів – носіїв багатогранної та унікальної культури ромів України.

З 15 до 22 листопада у Львові проходив XV Міжнародний фестиваль оперного мистецтва імені Соломії Крушельницької. У його програмі – 5 фестивальных вистав: «Мадам Баттерфляй» Дж. Пуччіні, «Аїда» і «Травіата» Дж. Верді, «Кармен» Ж. Бізе і балет «Повернення Баттерфляй» М. Скорика. На кожную виставу було запрошено гастролерів з українських театрів.

2 листопада у Чернівцях завершився X Фестиваль комедії «Золоті оплески Буковини». Найбільшу кількість нагород на ньому здобула вистава «Сорочинський ярмарок» у постановці Київського національного академічного театру оперети. Її відзначено дипломами «за найкращу сценографію», «за найкраще виконання партії у музичній виставі» та «за найкращу чоловічу роль другого плану».

У Луцьку відбувся конкурс професійних читців ім. Лесі Українки. Конкурсанти, а це були переважно студенти театральних вишів і молоді актори, демонстрували свою майстерність, читаючи твори Лесі Українки, а також українську класичну та світову поезію і прозу. Перше місце здобула студентка Київського національного університету театру, кіно і телебачення ім.

І. Карпенка-Карого Г. Михайліченко, а володарем Гран-прі став студент цього ж вишу О. Воротніков.

Творчі вечори і проекти

До 100-річчя від дня народження балерини і балетмейстера, лібретиста і педагога Н. Скорульської 19 листопада Національна опера представила балет «Лісова пісня» на музику М. Скорульського, прем'єра якої у хореографії С. Сергєєва відбулася 1946 року. Лібрето, яке інтерпретувало літературне першоджерело, написала, ще будучи солісткою балету, Н. Скорульська. 1958 року за її участю В. Вронським було здійснено нову постановку, яка практично не сходила з київської сцени майже 30 років. 1991 року, до 120-річчя Лесі Українки, оновлена «Лісова пісня» повернулася на сцену. Хореографію Вронського і Скорульської поновив В. Литвинов.

Вечір пам'яті народної артистки України О. Смолярової з нагоди 90-річчя від дня її народження відбувся у Національному академічному театрі російської драми ім. Лесі Українки.

Черговий вечір Лабораторії музики і театру «Sound. Voice. Silence» – спільного проекту Нового драматичного театру на Печерську та камерного ансамблю Sed Contra було присвячено можливостям голосу в контексті театральних практик. Для участі в проекті 21 листопада спеціально запрошено двох унікальних та несхожих вокалісток – Н. Шукаєву та Н. Сербіну. Інші учасники – актори театру Т. Зеленська, В. Бугай, О. Васін, а також музиканти ансамблю М. Скрипа, Ж. Марчинська, С. Вилка і В. Кияниця.

29 листопада в рамках проекту «Театр переселенця» в Центрі науки і мистецтв ДІУА відбулася прем'єра документальної вистави «Товар» (режисер – А. Сардарян). Автори проекту, головними акторами якого стали звичайні люди, які полишили свої домівки в зоні воєнних дій, – драматург Н. Ворожбит, театральний режисер Г. Жено, психотерапевт О. Карачинський, театральний критик Х. Хоменко і кінорежисер Л. Костиркіна.

Національний центр театрального мистецтва ім. Леся Курбаса, Студія А.К.Т запросили творчих особистостей на тримісячну відкриту театральну майстерню «Ігровий театр. Креативна Структурована Імпровізація» О. Драча.

28 листопада у столичному Мистецько-концертному центрі ім. Івана Козловського пройшла прем'єра нового театрального проекту народного артиста України О. Кравченка «Моя єдина любов» за творами Лесі Українки. Учасники проекту – народний артист України О. Кравченко, заслужений

працівник культури України З. Кравченко, Л. Сагат, В. Одринський, Г. Коваль, Д. Вівчарюк, О. Кирилов.

У Харківському національному академічному театрі опери та балету імені М. В. Лисенка презентували нове сучасне обладнання з управління сценічним світлом. Фінансову допомогу для реалізації цього проекту надав Уряд Японії. У презентації взяли участь Віце-прем'єр-міністр – Міністр культури України В. Кириленко, Надзвичайний і Повноважний Посол Японії в Україні С. Шігекі, заступник голови Харківської обласної державної адміністрації Ю. Світлична, генеральний директор представництва «Міцубісі Корпорейшн» в Україні Мутсуларо Усукі та генеральний директор Харківського національного академічного театру опери та балету імені М. В. Лисенка (ХНАТОБ) О. Орищенко.

27 листопада у Львові, у Національному академічному українському драматичному театрі імені Марії Заньковецької, пройшов творчий вечір до 75-річчя народного артиста України, лауреата Національної премії ім. Т. Шевченка, режисера, педагога і театрознавця, академіка Національної академії мистецтв, професора Львівського національного університету ім. І. Франка Б. Козака. У програмі вечора було представлено поетично-музичну композицію за творами Кобзаря.

13 листопада на камерній сцені Львівського драматичного театру імені Лесі Українки запрацював новий спільний проект театру та Radio SKOVORODA – радіосцена. Відтепер зіркові радіоефіри можна буде не тільки почути, але й побачити наживо на сцені Театру. Цього разу в гостях у ведучих була зірка українського театру і кіно, громадська діячка і благодійниця І. Вітовська.

Театри Києва запросили на прем'єри вистав: Національний академічний драматичний ім. І. Франка – «Ножі в курках» за п'єсою Д. Геррровера (спільний проект з Британською Радою в Україні), «Номера» за п'єсою О. Сенцова; Новий драматичний на Печерську – комедію К. Маньє «Блез»; академічний драматичний на Подолі – «Вічно живі» за однойменною п'єсою В. Розова.

9 листопада в Національному академічному драматичному театрі ім. Івана Франка відбувся ексклюзивний допрем'єрний показ вистави «Гостя» за мотивами оповідання Е. Е. Шмідта «Незвана гостя».

У театрах України відбулися прем'єри вистав: у Харківському національному академічному театрі опери та балету ім. М. Лисенка – балету О. Шимка «Снігова королева» за казкою Г.-К. Андерсена; у Першому українському театрі для дітей та юнацтва у Львові – «Маленька Баба-Яга» за казкою

О. Проїслера; у Львівському театрі імені Леся Курбаса – «Благодарний Еродій» за текстами Г. Сковороди; у Кіровоградському обласному українському музично-драматичному ім. М. Кропивницького – «Жіноча логіка» за однойменною п'єсою А. Крима; у Луганському обласному музично-драматичному (Сєверодонецьк Луганської області) – «Наталка Полтавка» за І. Котляревським.

Гастролі

І. Вітовська та Р. Держипільський привезли до Львова гучну театральну постановку – виставу «Оскар і Рожева Пані» у рамках турне Україною. Благодійний проект збирає кошти на паліативну допомогу невиліковно хворим дітям.

Сцена Львівського національного українського драматичного театру ім. М. Заньковецької приймала в себе Волинський обласний український музично-драматичний театр ім. Т. Шевченка з виставою «Століття Якова. Перше кохання» за мотивами роману місцевого письменника В. Лиса.

ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО

До 1 листопада у столиці проходили заходи Київської бієнале 2015 «Київська школа». Її куратори – Г. Шолльхаммер і Х. Заксенхубер з Австрії. Серед партнерів проекту – Національний художній музей України, Національний університет «Києво-Могилянська академія», Будинок художника, Національна академія образотворчого мистецтва та архітектури, Національний центр ім. Олександра Довженка, галерея «Лавра», Будинок кіно, Центр візуальної культури. «Київська школа» включала виставки та перформанси, покази фільмів, мультимедійні експерименти та освітні проекти. Щоб стати повноцінним глядачем-учнем-учасником «Київської школи» необхідно було неодноразово переміщуватися в просторі міста від однієї виставково-дискусійної площадки до іншої.

Виставка учасників III Міжнародного іконописного пленеру «Міграція в Біблії» відкрилася 30 листопада у музеї «Будинок митрополита» Національного заповідника «Софія Київська». Співorganizаторами пленеру є відділ зовнішніх відносин Патріархату УПЦ, Михайлівський монастир, ГО «Елеос-Україна». В експозиції було представлено близько 50 ікон сімнадцяти митців з України та з-за кордону на теми мігрантів та переселенців.

Огляд сучасного стану традиційного народного мистецтва, виявлення і відзначення кращих майстрів в кожному з видів народного мистецтва та поширення знань про традиційну етнічну культуру українців – такою була мета

Всеукраїнського мистецького проекту на кращий твір року, який проводився за підтримки Міністерства культури України з 5 листопада у виставковій залі Національної спілки майстрів народного мистецтва України.

6 листопада у Національному історико-архітектурному музеї «Київська фортеця» відбулася презентація Всеукраїнської мистецької акції «Україна – європейський вибір», організованої Національною спілкою фотохудожників України за підтримки Міністерства культури України з метою позитивного зображення України, як країни, гідної Європейського простору.

Виставка-конкурс «Український патріотичний плакат 2015» проходила з 24 листопада в Центрі сучасного мистецтва М17. В експозиції було представлено 100 найкращих плакатів на теми: «Підтримка української армії», «Свободу політв'язням!», «Єдина, неподільна, незалежна Україна», «Нова українська героїка». Серед фіналістів конкурсу – А. Єрмоленко, М. Гончаров, С. Пашук, Д. Кришовський, А. Мирзін та інші талановиті митці. За результатами конкурсу усі 64 плакати (обрані із 300, надісланих на конкурс із різних куточків України та з-за кордону) представили у виставкових залах Національної спілки художників України.

Журі конкурсу молодих художників «МУХі 2015» оголосило переможців. Церемонія їх нагородження відбулася 28 листопада. Гран-прі конкурсу отримала Д. Кольцова за проект «Теорія захисту». Спеціальну премію «За найкраще концептуальне рішення» журі присудило А. Саєнку, який представив проект «Формула наративу». Ще одну спеціальну премію «За актуальність теми» отримали художники П. Владіміров та Є. Королітов за проект «Чорний Олімп». Виставка фіналістів «МУХі 2015» працюватиме до 5 грудня в Інституті проблем сучасного мистецтва.

Культурно-мистецький проект «Образ жінки у фотомистецтві – 2015», ініційований Національною спілкою фотохудожників України проходив за підтримки Міністерства культури України з 10 по 19 листопада у столичній галереї «Vinokl Studio».

10 листопада у Центрі української культури та мистецтва відбулося відкриття виставково-мистецького проекту «Київ. Три покоління», ініційованого благодійним фондом «Києво-Печерська Лавра» спільно з дитячою школою мистецтв № 9 м. Києва, за сприяння та участі кафедри живопису і композиції та факультету теорії та історії мистецтва Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури. На виставці представлено твори учнів дитячої школи мистецтв, студентів, випускників та викладачів кафедри живопису і композиції НАОМА. Проект було спрямовано на широке коло відвідувачів всіх вікових груп, а саме: діти, учні, студенти, творча інтелігенція.

Його мета – створення умов для розвитку і популяризації зображувального мистецтва України, пропаганда дитячої та студентської творчості.

20 листопада у приміщенні Національного музею українського народного декоративного мистецтва проходила науково-практична конференція «Народні художні промисли України: історія, сьогодення, перспективи», мета якої – залучення дослідників до вивчення означеної теми та оприлюднення цінної, розпорошеної по різних джерелах інформації про діяльність на території України осередків народних художніх промислів і підприємств художньої промисловості, які припинили своє існування.

У Києві експонувалися виставки: у Центральному будинку художника – живопису Г. Павленко «Моя Україна», митців з Криму А. Гудзикеви-ча, М. Томасіка та К. Спіртус «Три сторони»; в PinchukArtCentre – творів номінантів PinchukArtCenterPrize – 2015; у Національному музеї літератури України – робіт Н. Голдман «Рідна Україна»; у Національному музеї Тараса Шевченка – робіт П. Волика «Україна – моя любов», творів А. Новоселофф «Стіни між людьми»; у Національному музеї українського народного декоративного мистецтва – робіт Л. Падун «Кераміка: рефлексії тілесності»; у Національному музеї мистецтв ім. Б. та В. Ханенків – офортів заслуженого художника України В. Іванова-Ахметова «Таро. Великий Аркан»; у Національному музеї «Чорнобиль» – творів М. Кобилинської «Світло надії»; в Музеї історії Києва – «Художні образи болгар України»; в «Щербенко Арт Центрі» – скульптур С. Кайдака «Просто», робіт Я. Присяжнюка «Час полотна»; у Літературно-меморіальному музеї-квартирі П. Г. Тичини – фотографій К. Потапова з циклу «Крим», творів Г. Бойко; у Центрі сучасного мистецтва «М-17» – робіт десяти вітчизняних фотохудожників у рамках виставки «Українська художня фотографія – 2015»; у Центрі української культури та мистецтва – фотографій та живопису заслуженого художника України В. Козюка «Світ української душі»; в арт-центрі Closer – живопису Л. Хоменко «Ступ»; у Будинку архітектора – фоторобіт Т. Грач та І. Оскольської «Місто, джаз, ритм»; у галереях: Р.Art.Com – графіки і живопису О. Луцишина «Світами»; «Цех» – робіт Р. Мірзоєва «Літо»; «Я Галерея» – творів О. Грищенка «Плоди»; «Мануфактура» – живопису С. Щербини «Трансформація. Українське село»; «Карась Галереї» – робіт І. Карпенка, Д. Корнієнка, В. Реунова, Д. Галкіна та інших «Безвідповідальність»; «Триптих АРТ» – фотографій І. Гайдая «Фотокопії. Плоди землі»; «Мистецька збірка» – творів М. Вайсберга «Бестіарій»; «Port» – робіт А. Карюка «33 самотності»; «Дукат» – робіт А. Лимарева (1929–1985) «Той, що йде за сонцем».

17 листопада у міжнародному аеропорту «Бориспіль» відбулося урочисте відкриття унікального культурологічного проекту «Галерея національної гордості», головна ідея якого – популяризація української культури. Робота «Галереї» розпочалася з виставки картин народної художниці України, лауреата Національної премії України ім. Тараса Шевченка М. Примаченко.

У містах України експонувалися виставки: у Чернігові – картини «Передчуття Голгофи» народного художника України, лауреата Національної премії України ім. Тараса Шевченка М. Стороженка; у Львові – ілюстрацій до дитячих книжок О. Кваші, світлин Б. Вовка «Українці: слідами Христа», живопису І. Гапона до 55-річчя від дня народження, живопису В. Луціва «Стежками Антонича»; у Чернівцях – робіт учасників «Групи Чотирьох»: чернівчан Б. Савельєва, В. Тарновецького та С. Лопатюка, а також москвича О. Слюсарєва; у Черкасах – графіки Є. Васильченко «Краплини з намиста»; у Тернополі – світлин О. Павловської «Самообійми»; у Харкові – живопису І. Погорєлова «Яскраві миттєвості рідного міста».

300 художників з України та з-за кордону зібрав 19-й за рахунком міжнародний Осінній салон «Високий замок», наймасштабніша виставкова подія року у Львові. На церемонії закриття салону 6 грудня журі назве переможців конкурсу в різних номінаціях.

Десятеро художників з різних областей стали учасниками всеукраїнського пленеру «Байда-Sich. Вишнівець – 2015» на Тернопільщині. Підтримали художників, які вирішили працювати в похідно-польових умовах, Збараські райдержадміністрація та міська рада. Вже стало доброю традицією, що кожен з учасників пленерів дарує Національному заповіднику «Замки Тернопілля» по дві власні картини. Так вчинили і художники, що приїхали на «Байду-Sich. Вишнівець – 2015».

23–25 листопада в Національному музеї-заповіднику українського гончарства в Опішному (Полтавщина) відбувся тренінг «Перша допомога культурній спадщині в умовах надзвичайних ситуацій: міжнародні стратегії для України».

У містах і селах України відкрито: пам'ятники видатному художникові-авангардисту, авторові славнозвісного «Чорного квадрата» К. Малевичу – у Конотопі Сумської області; ватажкам Коліївщини І. Гонті та М. Залізнику – в Умані Черкаської області; скульптурну інсталяцію А. Федірка «Новий чорний квадрат професора Казимира Малевича» – у Чернівцях; меморіальні дошки українському кінорежисеру В. Івченку – у Києві, на Першому павільйоні

Національної кіностудії художніх фільмів імені О. Довженка; письменнику В. Баранову – у селі Кривуші Кременчуцького району Полтавської області.

КІНОМИСТЕЦТВО

1 листопада у Києві завершився 45-й щорічний Київський міжнародний кінофестиваль «Молодість», який проходив за підтримки Міністерства культури з 24 жовтня. Програму цього річного фестивалю склали міжнародний конкурс (взяли участь 52 фільми), студентський конкурс (21 фільм), короткометражний конкурс (17 фільмів), повнометражний конкурс (14 фільмів), національний конкурс (23 українські короткометражні фільми 2014–2015), конкурс «Сонячний зайчик» (11 фільмів), конкурс «Молодість – дітям» (7 фільмів), а також позаконкурсні програми (99 фільмів). У Національному конкурсі короткометражок найкращою визнано «Віддалік» К. Горностай. Спеціальною подією фестивалю стала прем'єра фільму С. Лозниці «Подія». Ще одна стрічка – «По той бік» О. Литвиненко позиціонувалася як українська складова міжнародного повнометражного конкурсу. Також у рамках фестивалю було представлено фотовиставку, присвячену сучасному українському кіно.

З 19 по 22 листопада у київському Будинку кіно проходили покази Міжнародного анімаційного кінофестивалю «Крок – 2015: у рідній гавані». У кінофорумі взяли участь картини з 33 країн: глядачі побачили кращі мультиплікаційні роботи, зняті провідними українськими та світовими аніматорами. 14 з цих стрічок змагалися в національному конкурсі, а 71 – у міжнародному.

З 25 до 28 листопада відбувся XVII Міжнародний студентський кінофестиваль «Пролог», мета якого – сприяння популяризації українського молодого кіно, розширення міжнародних зв'язків та обмін досвідом між вищими навчальними закладами мистецького профілю, які репрезентують сучасні кіношколи України та країн світу. Проводиться кінофестиваль за підтримки Національної спілки кінематографістів України. Його засновник – Міністерство культури України, а організатор – Київський національний університет театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого. Програма цього річного фестивалю включала показ робіт майже всіх майстерень Інституту екранних мистецтв Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого: Г. Шигаєвої, В. Костилюєвої, О. Ковалю, В. Вітера, В. Оселедчика, Б. Савченка, В. Шкуріна, Ю. Терещенка, Є. Сивоня, В. Марченка і М. Ілленка.

2, 3 і 5 листопада у столичному кінотеатрі «Київ» організовано спеціальну програму «Ехо Молодості», в рамках якої публіці було представлено кращі фільми кінофестивалю.

На Львівщині та Тернопільщині проходив XII Мандрівний міжнародний фестиваль документального кіно про права людини Docudays UA. Фестиваль мовою неігрового кіно розповідає про права людини, виховує повагу до людської гідності, вчить толерантності. Крім показів стрічок було організовано круглі столи.

10 та 11 листопада у Жовкві на Львівщині відбувся перший фестиваль «Кіномаршрут», спрямований на залучення молоді до кінопроцесу. Програму фестивалю було побудовано таким чином, щоб можна було якнайповніше продемонструвати кожен ланку кіновиробництва. На майстер-класах фахівці розкрили професійні секрети режисури і поділилися тим, як знаходити фінансову підтримку для дебютних проектів.

У Львові проходили покази фільмів фестивалю екстремально короткого кіно «100 фільмів за 100 хвилин 2015».

25 листопада виповнилося 59 років від дня смерті видатного українського кінорежисера О. Довженка. Традиційно в цей день у Сосницькому літературно-меморіальному музеї О. П. Довженка на Чернігівщині було проведено день відкритих дверей. У музеї працювала виставка «Довженкове безсмертя».

МУЗЕЙНА СПРАВА

6 листопада в Національному культурно-мистецькому та музейному комплексі «Мистецький Арсенал» відбулося відкриття виставки «Шедеври світової пластики» із зібрання українського колекціонера і мецената І. Вороного. Було представлено близько 150 творів художників, чия творчість стала знаковою для історії візуальної культури: Е. Дега, О. Архипенка, Ж. Арпа, К. Бранкузі, Р. Бугатті, П. Гогена, С. Далі, А. і Д. Джакометті, Ж. Ліпшиця, А. Майоля, Г. Мура, Х. Орлової, П. Пікассо, О. Родена, О. Цадкіна, Д. Чипаруса. Експозиція продемонструвала розвиток пластики ХХ століття: від пост-імпресіонізму і ар-деко до кубізму, від неокласицизму до сюрреалізму. Проект реалізовано спільно з Арт-фондом Ігоря Вороного і благодійним фондом «Мистецький арсенал». Виставка мала благодійний характер. Команда «Мистецького Арсеналу» переслідувала мету вкотре нагадати про потребу спільної участі в створенні та побудові найбільшого музею країни європейського рівня. Освітня програма проекту «Шедеври світової пластики» представила

цикл авторських лекцій знаних культурологів та мистецтвознавців: К. Лавриченко-Омецинської, Л. Лисенко та Д. Горбачова.

24 листопада у «Мистецькому Арсеналі» стартував екскурсійний тур «Мистецький Арсенал». За лаштунками. Історія. Сьогодні. Майбутнє», який проходитиме щоденно до 6 грудня. Відвідувачі зможуть побачити ту частину музейного комплексу, яка зазвичай є прихованою. Під час екскурсії розповідатимуть цікаві факти з історії Старого Арсеналу, покажуть внутрішній двір, де під час археологічних розкопок було відкрито монастирський некрополь з 276 похованнями. Учасники також дізнаються про спорудження Старого Арсеналу, піднімуться на вали Старої Печерської цитаделі, закладеної І. Мазепою, та спустяться в підвали, у яких колись зберігався військовий реманент. За допомогою екскурсійного маршруту команда «Мистецького Арсеналу» прагне привернути увагу до проблем у соціокультурній сфері, а також до нагальних потреб музейного комплексу. Екскурсії є благодійними, а кошти з них підуть на розвиток Арсеналу.

У виставкових залах пам'ятки архітектури XVIII ст. «Хлібня» в Києві, яка є важливою частиною Національного заповідника «Софія Київська», проходила презентація арт-проекту «Людмила Жоголь і український гобелен. До 85-річчя з дня народження художниці», присвяченого мистецтву українського гобелена другої половини XX початку XXI століть. Відповідальність за організацію посмертної виставки народної художниці України, академіка Української академії архітектури, кандидата мистецтвознавства, лауреата премії ім. К. Білокур, кавалера ордена княгині Ольги, члена правління Українського фонду культури, громадських об'єднань «Жінки Києва» та «Жінки України» Л. Жоголь не випадково взяв на себе Заповідник «Софія Київська», адже початок творчої біографії художниці пов'язаний саме з ним. Ядро експозиції склали гобелени провідного майстра цього напрямку – Л. Жоголь. Поряд з ними демонструвалися твори сучасників Л. Жоголь – визнаних майстрів художнього текстилю: В. Прядки, М. та І. Литовченків, Н. Бабенко, Л. Товстухи.

5 листопада в Національному заповіднику «Софія Київська» відбувся круглий стіл «Збереження культурної спадщини – питання національної безпеки України». Організаторами заходу вступили Український державний науково-дослідний та проектний інститут «УКРНДІПРОЕКТРЕСТАВРАЦІЯ», Національний заповідник «Софія Київська» та Національна спілка архітекторів України. Зустріч відбувалася під егідою Міністерства регіонального розвитку та комунального господарства України і Комітету Верховної Ради з культури та духовності. У Круглому столі взяли участь представники регіо-

нальних органів зі збереження культурної спадщини, практикуючі архітектори-реставратори та експерти, члени Співки архітекторів України, представники Міністерства регіонального розвитку та комунального господарства, Міністерства культури, КМДА та інші.

3 листопада у Національному музеї Тараса Шевченка відбулося відкриття виставки «Двісті років самотності» в рамках культурно-мистецької акції, спрямованої на поповнення унікальної збірки музею творами сучасних українських митців. На виставці експонувалися художні твори з колекції музею, що ретроспективно презентували образ Кобзаря, створений українськими митцями від кінця XIX століття й до сьогодні. Було представлено роботи таких художників та скульпторів, як – А. Антонюк, П. Сипняк, П. Бевза, А. Буртовий, Є. Лещенко, О. Литвиненко, П. Волик, П. Печорний, В. Гонтаров, М. Журавель, В. Бик, С. Гнойовий, Г. Зорик, Б. Плаксій, О. Поляков, С. Савченко, Д. Савченко, М. Кононенко, О. Кравчук, А. Горбенко, В. Маринюк, О. Садовський, П. Нагуляк, Д. Стецько, О. Храпачов, В. Чаус, А. Чеботару, С. Шаповалов.

У Києві, в Національному музеї історії України у Другій світовій війні, відкрито новий розділ виставки «Родинна пам'ять про війну», присвячений Герою України, вінничанину, командирі загону спецпризначення 3-го окремого Кіровоградського полку Ю. Коваленку, який загинув 15 липня ц. р. в бою біля пункту пропуску «Ізварине» на кордоні з Росією.

На виставці «Стародавній Іскоростень. Витоки слов'янської державності» в Національному музеї історії України експонувалися близько 400 оригінальних експонатів із розкопок у древлянських землях – літописному «граді» Іскоростені (нині – місто Коростень Житомирської області). Це – матеріали VIII–XI століть: золоті та срібні жіночі прикраси, деталі чоловічих поясних наборів, зброя, залізні та бронзові вироби, матеріали з ювелірної майстерні тощо. Виставку створено спільно з Інститутом археології НАН України та Коростенським краєзнавчим музеєм.

Національний музей історії України розпочав нову традицію – щомісячні зустрічі за чашкою кави в рамках проекту «неПрості люди». Відтепер кожної другої суботи місяця у кав'ярні музею розповідатимуть про визначних особистостей України. Перша зустріч відбулася 14 листопада. Вона була присвячена архітектору, який створив будівлю Національного музею історії України – Й. Каракісу.

У Національному музеї мистецтв ім. Б. та В. Ханенків демонструвалися унікальні лаковані вироби (макіе) та мініатюрні фігурки (нецке) з японських приватних колекцій і зібрання українця Б. Філатова. В експозиції було виста-

влено близько 100 макіе і нецке. Відвідувачі могли простежити, як ці вироби змінювалися з часом, адже, крім витворів XVIII – початку XX століття, на виставці експонувалися й роботи сучасних японських майстрів.

На виставці «*In vino veritas*» у Київському національному музеї російського мистецтва експонувалися мистецькі твори, присвячені історії та культурі вживання алкогольних напоїв. Серед авторів картин – В. Котарбінський, П. Сведомський, В. Васнецов, В. Маковський, В. Верещагін, С. Судейкін, а також сучасні художники Ю. Вакуленко, С. Вовк та інші.

23 скрині XVIII – початку XXI століття із центральних, північних, південних та західних регіонів України було представлено у Національному музеї українського народного декоративного мистецтва на виставці «Скриня у побуті української родини». Окрім скринь експонувалися предмети інтер'єру та побутові речі: килими, мисник, божниці, рушники, тканини, ікони, керамічний і дерев'яний посуд, одяг, прикраси – все те, що оточувало людину у повсякденному житті й що зберігалось у скринях.

19 листопада у Національному музеї літератури України відбувся вечір пам'яті дисидента, одного із лідерів українського руху опору 60–80-х років XX ст., літературознавця, релігійного філософа Є. Сверстюка.

Побачити понад 60 визначних зразків українського живопису та графіки, які нещодавно були привезені до України зі США, можна було в Музеї української діаспори (Музеї культурної спадщини), де відбулося відкриття художньої виставки «Двічі через океан». Експоновані твори подарували музею та Міжнародному благодійному фонду світових українців «Діаспора» дві відомі українські художниці, які нині живуть у США: К. Кричевська-Росандич та О. Овчиннікова.

У Київському літературно-меморіальному музеї М. Булгакова відбулося святкування іменин письменника, традиційно приурочене до дня архангела Михаїла, якого вважають захисником Києва. Лейтмотивом святкування стало «Собаче серце» – повість, написана Булгаковим рівно 90 років тому.

23 листопада, у день 80-ї річниці від дня народження митрополита Київського та всієї України Володимира (1935–2014), відбулося відкриття його меморіального музею у столичному Спасо-Преображенському соборі. На подію завітали экс-президенти України Л. Кравчук, Л. Кучма і В. Ющенко.

У Шевченківському національному заповіднику у Каневі Черкаської області проходив науково-практичний семінар «Стратегія розвитку заповідної справи в Україні», в якому взяли участь керівництво Міністерства культури, представники Черкаської обласної державної адміністрації, керівники національних та державних історико-культурних заповідників, фахівці та ек-

сперти з питань збереження культурної спадщини. Під час семінару розглядалися актуальні проблеми діяльності історико-культурних заповідників та сфери збереження нерухомої культурної спадщини.

До 160-річчя від дня народження видатного українського історика, археолога, етнографа, фольклориста, лексикографа, письменника Д. Яворницького у його Меморіальному будинку-музеї у Дніпропетровську відбулися урочистості, концерт гурту мандрівних дяків «Вертеп», «Погостини в колі друзів», на яких були присутні співробітники і друзі будинку-музею, а також День відкритих дверей.

До 110-ї річниці від дня народження українського графіка Н. Хасевича у Волинському краєзнавчому музеї проведено історичну годину.

Колекція кам'яної пластики Дніпропетровського національного історичного музею ім. Д. І. Яворницького, що налічує 91 одиницю, з них 67 статуй – половецькі, поповнилася ще двома раритетами. Це – перше надходження половецької кам'яної пластики до музею за останні 30 років. Відтепер їх стало 69 одиниць.

ЛІТЕРАТУРА

21–22 листопада в Києві проходив V Фестиваль відеопоезії CYCLOP, програма якого включала демонстрацію найкращих зразків української та світової відеопоезії, конкурсну програму, лекції з питань відеопоезії, воркшопи, круглі столи та дискусії тощо. Вже традиційно на фестивалі було оголошено переможців щорічних конкурсів. Ними стали: 1-ше місце – М. Лиськов «Місто». Режисер, поет М. Лиськов (Дніпропетровськ); 2-ге місце – Д. Комарницька «Всі ці згадки зникають з часом». Режисер Д. Комарницька (Кам'янець-Подільський Хмельницької області). Поет: М. Лісовський; 3-тє місце та Спеціальний приз від Фундації Дарини Жолдак – В. Яворська «Сон». Режисер, поет: В. Яворська (Стрий Львівської області); у конкурсі «До слова» – вірш «Прощання між зірок». Режисер: Є. Ворожейкін (Київ). Поет: О. Забужко; у номінації «Експеримент» – Е. Богаченко «Закохайся в Миколаїв, якщо насмілишся». Режисер: А. Богаченко (Миколаїв-Київ). Поет: Ю. Андрухович, у номінації «Дебют» – А. Доманська «...поговори зі мною». Режисер: А. Доманська. Поет: О. Перехрест, у II-й «Відеопоетичній Лабораторії» – Команда №1. Вірш «Місяць», О. Лишега. Х. Люльченко, П. Стрілковська, Ю. Мироненко. Куратор команди – О. Моргунець-Ісаєнко.

26 листопада у приміщенні концертної зали Міжнародного конгрес-центру «Український дім» відбулася презентація переказу В. Фокіна казкової

поєми «Руслан і Людмила» О. Пушкіна. Це – перший в історії незалежної України переказ, працюючи над яким автор мав на меті привернути увагу громадськості до класичної української мови, нагадати про забуті народні прислів'я. Під час презентації учасники також ознайомилися з виставкою робіт члена Національної спілки художників України О. Тернавської.

29 листопада в столичному Домі освіти та культури «Майстер Клас» представлено літературно-музичний проект «Стусове коло», який пропонує нову форму вечорів-спогадів. Режисер – С. Проскурня. Учасники: український письменник, літературознавець, Д. Стус, актор Р. Семисал і вокальний дует «Тельнюк: Сестри».

24 листопада в Одеському літературному музеї відбулася презентація нового культурно-мистецького проекту «Бессарабські діалоги», ініційованого Міністерством культури та українським письменником А. Курковим. Проект передбачає проведення серії зустрічей між українськими письменниками з різних міст України та представниками інтелектуальних кіл Одещини. У презентації взяли участь Віце-прем'єр-міністр, Міністр культури В. Кириленко, головний куратор проекту, письменник, кіносценарист та журналіст А. Курков, українські письменники О. Шинкаренко (м. Київ), М. Камиш (Київ), А. Костенко (Одеса), М. Дімерлі (Одеса).

Своєрідним підсумком культурної, наукової та мистецької роботи, яка здійснювалась на Черкащині упродовж 2015 року з нагоди 80-річчя від дня народження українського поета-земляка В. Симоненка, стала новостворена збірка поезій «Провесінь надій», яку було представлено 19 листопада у Черкаській обласній бібліотеці для юнацтва імені поета. Збірка містить ілюстрації – близько півсотні малюнків до поезій, створених талановитою молоддю Черкас у рамках міського конкурсу «Я – ілюстратор», організованого обласною бібліотекою для юнацтва ім. В. Симоненка спільно з обласною громадською організацією «Світовид» за підтримки департаменту освіти та гуманітарної політики черкаських міськради та управління у справах сім'ї, молоді та спорту облдержадміністрації.

Літературну премію імені Григорія Кочура, вручення якої відбулося 17 листопада у Національному музеї літератури України, присуджено Т. Шмігеру за бібліографічне видання «Українське перекладознавство ХХ сторіччя».

БІБЛІОТЕЧНА СПРАВА

4 листопада за підтримки Міністерства культури України у Національній бібліотеці України для дітей відбулося урочисте нагородження переможців Всеукраїнського сімейного конкурсу «Книга пам'яті мого роду». У ньому взяли участь 1077 дітей з 19 областей України, до фіналу на розгляд журі до Національної бібліотеки України для дітей було надіслано 185 робіт переможців обласного туру: 127 – у номінації сімейні книги та 58 – у номінації відео-книги. Впродовж місяця журі конкурсу визначили 24 переможця із 11 областей України, яких було запрошено на урочисте свято до Національної бібліотеки України для дітей. В урочистій церемонії нагородження дітей-переможців взяв участь Перший заступник Міністра культури України І. Лиховий.

У Старобільську Луганської області відновила свою роботу Луганська обласна універсальна наукова бібліотека ім. О. М. Горького. Наразі відновлено роботу методичної служби, працівники бібліотеки надають консультації, збирають інформацію про нагальні проблеми бібліотек регіону.

Інформаційно-культурний центр «Вікно в Америку» відчинив свої двері для відвідувачів у Центральній міській бібліотеці Слов'янська на Донеччині. Такі «віконця» нині вже є у багатьох обласних бібліотеках України, та у Слов'янську його послугами зможуть користуватися жителі не тільки міста, а й всього північного регіону Донеччини. Облаштування інформаційно-культурного центру відбулося завдяки фінансовій допомозі Посольства США в Україні. Тут є безкоштовний Інтернет, зона Wi-Fi, сучасні комп'ютери, принтери, копіювальні апарати та інше обладнання. За задумом організаторів проекту, ІКЦ має допомогти його відвідувачам ближче познайомитися із життям заокеанської країни.

На Полтавщині пройшла Всеукраїнська науково-практична конференція для працівників дитячих бібліотек, де обговорювалися традиції, минулий і сучасний досвід патріотичного виховання в бібліотеках, питання співпраці книгозбірень із музеями, закладами освіти, органами місцевого самоврядування. Участь у дискусіях взяли понад 30 директорів дитячих книгозбірень з різних областей.

18 листопада в читальному залі Чернігівської обласної бібліотеки для дітей ім. М. Островського відбувся другий тренінг бізнес-школи для дітей «Мільйон – це просто!» з теми «Основні інструменти фінансового ринку. Технології Web 2.0 для сучасного бізнесу». В кінці заняття учням було презентовано цікаві нові книжки з даної теми, які надійшли до фонду Чернігівської обласної бібліотеки для дітей ім. М. Островського.

Бібліотеками проведено заходи до: 160-річчя від дня народження українського історика, археолога, етнографа, фольклориста, лексикографа, письменника Д. Яворницького, 135-річчя від дня народження українського вченого, бібліографа, літературознавця С. Маслова, а також 180-річчя від дня народження американського письменника Марка Твена, 165-річчя від дня народження англійського письменника Р. Стівенсона; 135-річчя від дня народження російського поета О. Блока; 130-річчя від дня народження російського поета В. Хлебнікова; 115-річчя від дня народження американської письменниці М. Мітчел.

ПРОСВІТНИЦТВО

До Міжнародного дня інвалідів організовано: у Києві, в Національній опері України, – гала-концерт з нагоди закриття X Міжнародного конкурсу-фестивалю творчості обдарованих дітей-сиріт «Щасливі долоні»; у Київському палаці дітей та юнацтва – фестиваль творчості дітей та молоді з функціональними обмеженнями «Повіriamo в себе!», в Київському муніципальному театрі ляльок – добродчинну акцію з показом вистави «Кіт у чоботях» тощо.

12 листопада у Дніпропетровську відбулося нагородження лауреатів дитячого конкурсу літературних творів та комп'ютерних презентацій «Дмитро Яворницький – видатна людина нашого краю та країни». Переможці та номінанти конкурсу отримали дипломи I, II та III ступенів та пам'ятні подарунки від Дніпропетровського національного історичного музею ім. Д. І. Яворницького.

В рамках традиційного обласного огляду декоративно-вжиткового мистецтва в Єдиному освітньому центрі Дніпропетровська понад 200 вихованців реабілітаційних центрів продемонстрували свої навички у вишивці, виготовленні виробів зі скла, дерева, природних матеріалів, народних іграшок, співі та читанні віршів.

У містах України експонувалися виставки самодіяльних митців: у столичному виставковому центрі «КиївЕкспоПлаза» – товарів для рукоділля та авторських (Hand-made) робіт «Медвін: рукоділля. Подарунки до Різдва»; у Національному центрі ділового та культурного співробітництва «Український дім» – робіт майстрів декоративно-вжиткового мистецтва і народних умільців «Український сувенір – 2015. Україна – країна майстрів»; у Національному центрі народної культури «Музей Івана Гончара» – «Культурний простір Донеччини. Людмила ОГНЄВА: Українське вишиття», в дитячому центрі Національного музею Тараса Шевченка – творів переможців II Всеук-

раїнської акції «Мій Шевченко» О. Фендик і М. Бродовської «Мій світ»; у галереї мистецтв Деснянського району столиці – творів Г. Безкостої «Перемога життя»; у Львові – фотографій молодих переселенців, які були учасниками фототабору National Geographic – Україна, творчості дітей бійців АТО у рамках проекту «РаДіти»; у Полтаві – пленерного живопису учнів Полтавської дитячої художньої школи, Малої академії мистецтв імені Раїси Кириченко та арт-студії Юрія Бернадського «Мальовничий дендропарк».

Матеріал підготувала

Темненко Ю. М.,
редактор відділу наукового
аналізу і узагальнення
інформації

Комп'ютерне опрацювання та редагування **І. Г. Піленко**

Підписано до друку 22.12.2015. Обл.-вид. арк. 1,75. Б/т. Зам. 131. Безплатно

Ротапринт НІБ України, Київ-1, Грушевського, 1. Тел. 278-85-12